

De klimaattop in Parijs moet over méér gaan

De vernieling van ecosystemen is zo mogelijk nog ernstiger dan de verandering van ons klimaat, betoogt **Willem Ferwerda**. Gelukkig is herstel vaak wel mogelijk.

Onlangs verscheen een Wereldbankrapport over de relatie tussen klimaatverandering en de bestrijding van armoede. Meer nog dan klimaatverandering is ecosysteemdegradatie hiervan de oorzaak. Ontbossing, overbegrazing, korte termijn waterbeheer en niet-duurzame landbouwmethoden, waardoor wind- en watererosie vrij spel kreeg, zijn de belangrijkste oorzaken van het verwoestijnen van grote gebieden in Afrika, Centraal-Azië, Zuid-Europa, Australië en delen van de Amerika's, zoals Californië. Natuurlijk wordt dit alles versterkt door de klimaatverandering, maar de werkelijke oorzaak ligt diep verankerd in eeuwen van menselijk handelen. Het ontstane verlies van biodiversiteit zorgt ervoor dat de natuurlijke bufferwerking afneemt.

En dit raakt lokale en mondiale economieën steeds harder. Onlangs becijferde het Duitse overheidsinstituut Economics of Land Degradation dat 20 procent van de droge gebieden zwaar is teruggebracht in diversiteit: een jaarlijks verlies van 40 miljard dollar voor lokale economieën. Het World Resources Institute berekende dat diversiteit wereldwijd over een oppervlakte van 2 miljard hectare is afgenomen en hersteld zou moeten worden. Dat is twee keer de oppervlakte van China! Het mondiale verlies hiervan wordt geschat op 20 à 71 biljoen dollar. Enorme bedragen die aangeven dat veiligheid en economie nauw verbonden zijn.

Door de relatie van natuurlijke processen met menselijke activiteiten beter te begrijpen, komen we dichterbij oplossingen. Veel gebieden in het Midden-Oosten zijn 'man-made deserts', van oorsprong steppes en savannes. De oplossing voor het tegengaan van verwoestijning die bijdragen aan het oplossen armoede en

De koning kijkt een lössplateau in Fangta Watershed, tijdens zijn staatsbezoek aan China vorige maand. FOTO ANP

conflicten ligt niet zozeer alleen in het verminderen van CO₂-uitstoot maar in het stoppen van overbegrazing en terugbrengen van biodiversiteit en bodembedekking door begroeiing en duurzaam waterbeheer.

Oplossingen

Gelukkig is er een kentering bezig. Door de relatie van natuurlijke processen met menselijke activiteiten beter te begrijpen, komen we dichterbij oplossingen. En dat is niet alleen in het verminderen van CO₂-uitstoot, maar het stoppen van overbegrazing en terugbrengen van biodiversiteit en bodembedekking door begroeiing en duurzaam waterbeheer.

Hoe snel natuurlijk herstel soms

gaat, blijkt uit het Sabah Al-Ahmad Natural Reservaat in Koeweit, dat na plaatsing van een hek – om loslopende dromedarissen, geiten en ezels te weren – 98 procent van de steppevegetatie terugkomen in enkele jaren.

Eind oktober bezocht koning Willem-Alexander het eerder kaalgekapt en overbegraasde Lössplateau in Noord-China, waar in 20 jaar een gebied zoals groot als Nederland is bebost: met als gevolg een toename aan sociaal-economische activiteiten. Het gebied is inmiddels een hotspot van de Chinese appelteelt. In de woestijn van Binnen-Mongolië is het Chinese bedrijf Elion grootschalig bezig de bodem en biodiversiteit te herstellen, met als gevolg voedsel- en ener-

gieproductie, banen en onderwijs. In Egypte werkt het bedrijf Sekem succesvol aan soortgelijke ontwikkelingen. Ecosysteemherstel is de nieuwe industrie van deze eeuw.

Al deze voorbeelden geven hoop, zelfs voor het door conflicten geteisterde Midden-Oosten. Tijdens de klimaattop in Parijs volgende week zal voor het eerst het onderwerp ecosysteemherstel en -behoud op de agenda staan. Mijn hoop is dat in Parijs overheden garantiefondsen beschikbaar stellen om privéinvesteerdere over de streep te trekken, zodat gebieden hersteld kunnen worden. Maar bovenal als nieuwe horizon die lokale mensen weer de hoop en basis geeft om conflicten te laten eindigen.

Willem Ferwerda

executive fellow business & ecosystems aan Rotterdam School of Management Erasmus Universiteit en directeur van Commonland

commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteuren.

Een evaluatie na 25 jaar cel biedt de levenslang gestrafte perspectief

De politiek schrikt kennelijk terug voor het schrappen van levenslang

De rechter heeft deze week opnieuw duidelijk gemaakt van de politiek een antwoord te verwachten op de vraag wat levenslange gevangenisstraf in de praktijk betekenen moet. Op dat antwoord wordt inmiddels al veel te lang gewacht. In de zaak van de twee broers die in Drenthe verschillende, uiterst brute, roofmoorden pleegden, legde de rechter uiteindelijk geen levenslange gevangenisstraf op. Niet voor de eerste keer was het argument dat levenslange gevangenisstraf in Nederland geen perspectief kent op een leven buiten de gevangenis. Terwijl dat wel zou moeten volgens de mensenrech-

ten zoals die zijn vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De rechter legde de twee broers in plaats van een levenslange straf dertig jaar op. De broer die een ander organiseerde, kreeg bovendien TBS. Het vonnis lijkt, gezien de afschuwelijke daden en de eis tot levenslang van het Openbaar Ministerie, voor kritiek vatbaar. De motivering van de rechter maakt echter duidelijk dat hier opnieuw een signaal wordt afgegeven vanuit de rechterlijke macht, dat Nederland zich niet houdt aan het EVRM. Een onhoudbare situatie en ook een zeer onwenselijke situatie. Rechters negeerden nu al een

aantal maal de mogelijkheid levenslang op te leggen, omdat er in Nederland nooit gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid gratie te verlenen. Levenslang is echt levenslang. Inmiddels voor ruim 35 mensen. Hoe gruwelijk de misdaad ook, levenslange opsluiting is onmenselijk en Nederland erkende dat impliciet door het Europees Verdrag te ondertekenen. De rechters willen en moeten dit Europese recht toepassen, terwijl de politiek kennelijk terugschrikt voor het schrappen van de levenslange celstraf. Deze impasse duurt inmiddels te lang. De voorganger van staatssecretaris Klaas Dijkhof, Fred Teeven, beloofde de Kamer al een

standpunt, maar dat is er nog steeds niet. Door zo lang te duren, versterkt de VVD-bewindsman het vermoeden dat hij – onder druk van de populaire roep om strengere straffen – terugdeinst voor het onvermijdelijke: de principiële erkenning dat ook bij levenslange gevangenisstraf een perspectief voor de veroordeelde absoluut noodzakelijk is. Er valt veel te zeggen voor de suggestie van het PvdA-Kamerlid Jeroen Recourt, die onlangs roep om perspectief voor de veroordeelde absoluut noodzakelijk is. Er valt veel te zeggen voor de suggestie van het PvdA-Kamerlid Jeroen Recourt, die onlangs roep om perspectief voor de veroordeelde absoluut noodzakelijk is. Er valt veel te zeggen voor de suggestie van het PvdA-Kamerlid Jeroen Recourt, die onlangs roep om perspectief voor de veroordeelde absoluut noodzakelijk is.